

PR.351/15.11.21
CEB, CAP

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 062-4912 din 25.11.2021

La nr. 351 din 17.11.2021

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal (art.4, anexa nr.1, anexa nr.2).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director adjunct

Vadim COJOCARU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>2789</u>	
" <u>29</u> "	<u>11</u> 20 <u>21</u>
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO21/7564 din 25.11.2021

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal (art.4, anexa nr.1, anexa nr.2)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei se regăsește pe pagina web oficială a Parlamentului, după cum urmează:
<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5741/language/en-US/Default>.

aspx Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, s-au respectat parțial rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de cadrul normativ citat supra.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Autorul nu a formulat în cuprinsul notei de argumentare un scop unic al proiectului. Astfel, analiza argumentelor expuse în nota informativă a proiectului, coroborat cu amendamentele propuse, denotă faptul că finalitatea scontată a proiectului este garantarea previzibilității fiscale locale și asigurarea instrumentariului necesar în vederea evaluării imobilelor.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele autorităților reprezentative ale administrației publice locale, care vor dispune de prerogativa de elaborarea/aprobarea cotelor impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare în lipsa unei plafonări a valorii maxime a acestora.

Totodată, ținând cont de riscurile delimitate conform compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, se accentuează riscul prejudicierii interesului general de dezvoltare a bunăstării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale (interes public). Circumstanțele date au fost analizate minuțios în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului scopul, condițiile ce au impus elaborarea acestuia și principalele prevederi ale amendamentelor propuse, fapt ce denotă întrunirea rigorilor de tehnică legislativă citate supra.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară”.*

Potrivit notei informative a proiectului, implementarea acestuia nu implică bugetarea unor resurse financiare suplimentare.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea entităților publice și agenților publici (autorităților reprezentative ale administrației publice locale) responsabile de elaborarea/aprobarea cotelor impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare. Analiza prevederilor propuse denotă unele carențe ce pot determina multiple riscuri aferente proceselor reglementate. Circumstanțele date au fost analizate minuțios în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție cu înaintarea recomandărilor de rigoare.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

Art. I. pct.4

Art. I. - Legea nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.127-129, art.886) cu modificările și completările următoare, se modifică și se completează după cum urmează:

4. La articolul 4 alineatul (4) la final se suplinește cu textul:", iar creșterea anuală a impozitului funciar nu va depăși cuantumul de 100% din cotele minime stabilite în anexa 1";

Obiecții:

Acordarea autorităților administrației publice (entități publice) și respectiv exponenților acestora a prerogativei de aprobare de sine stătătoare a cuantumului plăților obligatorii, trebuie însoțită de formula de calcul a cuantumului acestora și temeiurile/criteriile de inițiere a revizuirii acestora.

Omisivarea reglementării aspectelor date, poate determina activitatea arbitrară și tendențioasă a agenților publici responsabili, or interpretarea extensivă a formulei prescrise de către autor, nu asigură stabilitatea fiscală și certitudinea impunerii și poate determina majorarea anuală consecutivă maxim posibilă (în cuantum de 100% din cotele minime stabilite în anexa 1).

Ca urmare, amendamentele propuse, pe termen lung pot determina majorarea excesivă a obligațiilor fiscale și obstrucționarea exercitării dreptului de proprietate, atât de către persoane fizice, cât și antreprenori.

În cele din urmă se accentuează faptul că aprobarea amendamentelor în redacția propusă, poate obstrucționa examinarea și investigarea acțiunilor agenților publici responsabili de implementarea normei/persoana care are/susține că are influență asupra acestuia (inițierea revizuirii și aprobarea cuantumului) și atragerea acestora la răspundere pentru eventuala folosire intenționată a situației de serviciu, soldată cu cauzarea daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Recomandări:

Completarea normei cu formula de calcul/recalcul a impozitului funciar și temeiurile/criteriile de inițiere a revizuirii acestuia.

Factori de risc:

- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor/Obligații excesive

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - influențare necorespunzătoare
- Legalizarea actelor de:
 - abuz de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Autorul nu a formulat în cuprinsul notei de argumentare un scop unic al proiectului. Totodată, analiza argumentelor expuse în nota informativă a proiectului, coroborat cu amendamentele propuse, denotă faptul că finalitatea scontată a proiectului este garantarea previzibilității fiscale locale și instrumentariului necesar în vederea evaluării imobilelor. Nota informativă a proiectului reflectă condițiile ce au impus elaborarea acestuia și principalele prevederi ale amendamentelor propuse, fapt ce denotă întrunirea parțială a rigorilor de tehnică legislativă citate supra.

Prevederile proiectului au fost elaborate și promovate în contextul implementării principiilor constituționale ale autonomiei locale și descentralizării serviciilor publice, reiterate frecvent de către

Curtea Constituțională a Republicii Moldova în contextul examinării pe parcurs a excepțiilor de neconstituționalitate a prevederilor cadrului normativ care plafonau cuantumul taxelor locale (sesizarea nr.220a/2020; Sesizarea nr.2a/2014).

Totodată, în aprecierea Curții Constituționale, dată pe marginea poziției exprimate de către autorități în examinarea aspectelor ce țin de constituționalitatea plafonării taxelor locale, este indicat faptul că: "Guvernul și Parlamentul puteau prevedea proceduri de adoptare a taxelor locale, stabilind un termen prealabil de intrare în vigoare, pentru a asigura previzibilitatea pentru antreprenori și pentru a diminua din riscurile de reglementare locală în defavoarea mediului de afaceri și a cetățenilor."

Acordarea autorităților administrației publice (entități publice) și respectiv exponenților acestora a prerogativei de aprobare de sine stătătoare a cuantumului taxelor locale, trebuie însoțită de formula de calcul/recalcul a impozitului funciar și temeiurile/criteriile de inițiere a revizuirii acestuia, fapt care va asigura că acțiunile agenților publici responsabili sunt justificate și determinate de circumstanțe veritabile care impun necesitatea revizuirii cunțumului plăților obligatorii vizate.

Omissionea reglementării aspectelor date, poate determina activitatea arbitrară și tendențioasă a agenților publici responsabili, or interpretarea extensivă a formulei prescrise de către autor, nu asigură stabilitatea fiscală și certitudinea impunerii și poate determina majorarea anuală consecutivă maxim posibilă (în cuantum de 100% din cotele minime stabilite în anexa 1). Astfel, amendamentele propuse, pe termen lung pot determina majorarea excesivă a obligațiilor fiscale și obstrucționarea exercitării dreptului de proprietate, atât de către persoane fizice, cât și antreprenori.

Prin urmare, proiectul poate fi susținut cu condiția implementării recomandărilor înaintate în compartimentul III al prezentului raport de expertiză anticorupție.

25.11.2021

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector superior

Coordonator
Viorica Lurmei
25.11.2021

